

پرشنبه - ۱۵ کانون اول ۱۹۲۷

جلد : ۹

پشتی سنه - نومرو ۱۰۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پانده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیانگی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه پشته طبعی تنسیب

ایدله بن از لرل اعاده ایدلر .

هر آیه برنجی داره پشتی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرانی مجموعدر .

ادبیات تاریخی

فانی

۲ [۱]

— فانی —

محمود مفتیسا آلمته تعیین اولونجه، ۹۱۰ هـ [نجاتی ده، نشانیقله کنیسنه رفاقته مأمور اییدی. [۱] شاعر، بو صوک مأموریتک دوام اییدیکی اشناده محمودک فوقالعادة الفتاته، رفیقارینکده حرمت و احترامنه مظهر اولدی. طالعنه سعادت و مال و منالنه وسعت کلدی. محموده «صاحب دخی اولوب شعر ی کمال بولدی. انواع جائزمرن آلوب بزنوان بولدی. [۲] نجاتیکنک بو مسوده دوری، اوج سنه دن فضله سورمیدی. محمود [۹۱۳ هـ] دوفات ایدنجه نجاتی ده، حیانتک سعادت دولو کونلرینی اونکله برلکده قایب ایتش اولدی. طالعنک، کورکن کنیسندن ایکی دفعه یوزجوهرمسی، نجاتی بی تمامیه مایوس و مقنور بیراقشدی. یوئاس ایچنده وککنه چوکن مائک اغیرانی آتنده ازلیش بر حالده استابوله دوندی. اوغلی محمود ایچون سوبله دیکی مرشی بی ایکنجی بازیده قدیم ایدنجه اثفات اثری اولارک کنیسنه بر جوق وظیفه لر تکلیف اولوندی. حالبوکه دنیانک ذوقدن زیاده محنت و املرله، فلاکتلرله باشه قالان شاعر، قلبنک اضطرابنه بر آز سکون ویرمک بر اتروایه، حیانتک جربانی ایکی دفعه سسکته اغورانان ثولومی بکهمک ایچینده بر ازواکاهه محتاجدی. بوندن دولای تکلیف اولونان هر درلو مأموریتی، کنیسنی یته دولت قاپیسنده فعالیته دعوت ایدن هر نوع خدمتی رد اییدی. بونک اوزرینه قهر و کدرله سنلر دهری یوروش، [۱] برنجی مقاله [۹۹] نومرولی نسخه مزده در، [۲] سبی، لطیف، عاشق چلی، حسین چلی، رضایی تذکره ملی. [۲] عاشق چلی تذکره ملی.

آنجا خلق مخلوقات ایچین وارد اولایلیر. جناب حق ده آنجا بر انبساط و انکشاف موجوددر و جناب حق بوتون مخلوقلری حتی کنیسنه قارشی کستانخاه حرکت ایده نلری ده سهوهر. روح ابدی، الهی محبتله ارتباط کبندن حصوله کان وحدت نتیجه سیدر. اسپنوزاه محاذب Sympathie ی همیزده مشترک اولان الهی روحک تأمین اییدیکی قرده شلیک عطف ایدر. «تون بو تصورلر برنده دوعرو اولایلیری. فقط معین و واضح بر شایت واردرکه، بوتون بو آرزو و ادعاکله عکس کوسترمکده در. یکنکری سون قادارده سهوهرمین موجود اولدوغی کی، الهی اولدوغی ظن ایدیلان روحلر مزده اوله شیطانی و خبیث حیلر، فکرلر طاشیر و اوله خائن و سفیل ایشلره تثبیت ایدر زک بوسفیلته الوهیت نه قادار علاقه دار اولایلر جکی ایضاح اولوناماز. بو آلهک آنجا آخلاق و تصوفی بر تلقیمی در. یته قارته زینلردن پهر فاسانسی ایسه: عیناً اپکور کی دوشونور. بو ذانه نظراً کائنات منظم و منسق بر کلدر. هیچ بر شی یوقدن وار اولاماز. بو، ماده نک الله طرفندن خلق اییدیکنه دلالت ایدر. خلقت، بدایتده ایلک دفعی قدرتی الهمدن آلان آتوملردن عبارتدر. آتوملر جوهر اعتبارله تماماً عینی، شکل اعتبارله مختلفدر. و آله معین مقدارده آتوم یارآتمشدر. اشیانک تحوللری آتوملرک برلشوب ایریلسندن حصوله کلیر. خلاصه بو ذاتک الهی ده مخلوقدن آیری و راهبانه دوشونوله بیلن اشیات و عقلی امکانشوایخی و صفیله متصف بر آلهدر.

محمیل سنا

بیرانمش اولسی کافی کوروله رک اوکا آیده بیک آتجه قناعتیه تخصیص اییدی. [۱] نجاتی بوندن صوکرا، بو تخصیصاته قناعت ایدرک و قاجوارنده اییدیکی برأوده یاشادی. عاشق چلی دیپورک، نجاتی دولت خدمتندن استنکاف ایتدکن صوکرا ده شیخ وفامیدانتک آلتند، قبری اولان زاویه قرینده بر او ایدیوب اکثر اوقان مرحوم مؤید زاده ملازمته حصر ایدوب بقیه عمرن وقف یاران صفا و صرف صحبت اصحاب و قایلر. نجاتیکنک تولد تاریخیله دوعغدینی بر حقنقه تمامیه صامت اولان تذکره نویساریز، وفانی تاریخی اوزرینده متفقدرلر. بوتون تذکره لرده نجاتیکنک وفاتی تاریخی [۹۱۴ هـ] اولارک قید اییشدر. عاشق چلی، نجاتیکنک وفاته عادت تفصیلاتی اونک و مخصوصی ملازماریندن، نقاش یارامک افاده سنه عطفاً شوبله نقل اییدیور: «مرحوم ۹۱۴ ده خسته اولوب چونکه فلک آبی مشرف شرف احتضار ایلر. نجاتی صوک نفسنک یا قلاشدی قی حسن ایدنجه اوغلارینی، دامادینی، دوستلرینی اطرافنه طوبیلا یارک «بو غزلی دیوب یازوب آله یسه ویرر، سزه و شعره و داعملر دیووداع ایلر. آندن استغفار و تهلیل ایله دتیانن اقطع ایلر. نجاتیکنک صوک دملرنده سوبله دیکی روایت ایدیلن غزل حقنقه تذکره نویسار مرکز ترددی وارد. عاشق چلی «اول غزل بودر» دیبه اولاشو غزلی قید اییدیور: بر دم ایکن دولت دنیای هم دم صاندیلر بو فناکارانک عیشی عالم صاندیلر چاک چاک ایتش قرا لئشکله کبه خرقة سن زندلر کیمش ابراهیم ادم صاندیلر سوردیلر یوزدن بره آجتدیلر بلیم کی بلیم دیوی عمانی نیم صاندیلر [۱] سبی، عاشق چلی، حسن چلی، رضایی، نجاتیکنک محمود اوچانلندن صوکرا، اختیاریله عزتله چکیلدیکی سوبیلورلر. بالکیز لطیف، محمود «بقادن فانی رحلت ایدینجاک در دولت کلوب باقی عمرن یازیدغان خدمتنده کچیردیلر.» دیپور. دیگر تذکره نویسارک، نجاتیکنک آیده بیک آتجه قناعتیه ایله ازواسندن متفقاً بحث ایتدکلرینه کوره لطیفنک ذکر اییدیکی بوختدم، آلدینی تخصیصاته مقابل نجاتیکنک ایفا اییدیکی بر «خدمت دعا» دن عبارت اولسا کرکدر.

فرانز ادباني :

★ قيامت كوني ★

— ژباړه —

بو کورولو نه ؟ هر طرفه مدهش بر
 وورو سسی چينايوړ . آتشدن آرابالينه
 بين يلدېر يلمرده ، سينمس اقلردن آشمعهده ..
 عچيا بو قان رنگلي يلدېرلر وزخېرلرندن
 بوشاخش روزگارلرک بو قورقونج محاربه سى ،
 دنيا چوجوقلر نه کاشانک صولک سساعتني
 خبر وريوړ ؟
 کويون دکر ، يانانندن ديشارى به
 طاشدى . اوزاقلره دوزو آتيلور وصى
 دالغالبه جوموردانه جوموردانه فضارى
 صوبه بوغفه جالشوړ . کولکرده شېمېدى
 ييقيلوب انجکه و دکرې نهاتيسر بر ناقض
 ييقيله قابلامه آماده ...

آرتيق اولان اولدى . عصر لرحه
 انسان کوزندن وکوکندن اوزاق ، درين
 کيمهر لمانه بورون الله ، نهايت ميدانه
 چيقدى . موت ، کورونن اودر . دنيا بهر
 تکمه ووردى و اوى طوزله بوز ايتدى !

★

انسانلر ! ستره ميکرن ! نظرسز حاکم
 هېتلي حکمه سى قورولور ! آتون و تاج ،
 آرتيق قيمتلرى قايب ايتديلر . بوراده برى
 برندن اوستون انسانلر بوق ! عدالت ،
 قولتونغه ، اينجده عصيانر کنز يازيللى کيلماز
 بر کتاب طاشيور . اسکيدن بر آنه قادر
 حساس داروران دنکده قلى ، نانکور
 چوجوقلر نه قارشى طونجلاشدى .

هايدى ، توشلرک ووحلرى ! ايدى
 قاراقلسنه سندن چيقلک وطوبلانک ! اسى
 جسملر کرله ربک حضوريه کله جکسکر .
 سزى او چاغريوړ .

★

صوتوق ازواکهارلرى يراقوق ، تولور ،
 تيرمه تيرمه کولکلرندن قيشقريوړ
 وصولونن يوزلرله ، قارما قاريشيق ، اللهک
 قارشيسنه چيقيوړلر . اوزرلرندن هې مزار
 توزلرى دوکولور .

★

اهل دالر کورنچک آينهده تصويرکي
 باغربه باسمش علور عيسى سيمه ساندېلر
 شول قدر زاديلغ ايندمکه جهان کاراوق
 خانقاه شيرن و اووان مام ساندېلر
 صوندلر بر جرحه کم بک بيل باش ايچن تمام
 بو برى رولر نجاي بى آلام ساندېلر
 بر روايتده صولک سوله ديكى ديگر بر
 غزلدرکه ، مطلبى شودر :

اى صبا زلف نكاري غير افشان ابلدك
 خاك اولان بى دالرى خاكيله يكسان ابلدك
 عاشق نجاي و رياضى تدر كرلرندن
 آكلاشيله لغته كوره نجاي ، استعنازنده برده
 نعت سوله بشدر . مشاعر الشعرا مؤثاني بو
 فقطعنى شويه ايضاح ايديسور : و احتضارنده
 سوله ديكى بو فتندرکه واقعه سنده رسول الله
 كوروب آخر نظملك نيم اشعارم اولسون
 ديو اشارت بيوردقلى دده بشدر . مطلبى بودر :

شو سوزك اوله مثال كلام اهل كال
 سلامتند خيل اوله سلسيل و زلال
 نجاتينك قبرى شيخ وفا توربه سندن
 آشاغى ، اون قابانه كيدن بول اوزرنده
 اسكى پهلوانلر تكه سى جوازنده اوينك
 پاننده امش . سبى بك ديبورك : همزاري
 شيخ وفا تكه سى قرينده در . مرقدينى فقير
 بنا ايندم و موبته بو فقيردن تاريخ صادر
 اولدى كه : نكر اولور :

قل نجاي طالع تاريخ اولنبن
 تاريخى سى ديدى « كه سى نجاي هاى »
 عاشق جاي ، سبى بك سوله ديكى بو
 تاريخى « اما نجاي صنعى سى ديكه معروف
 شاكردى بو تاريخى قالب بعض حروفه
 [كندك نجاي آه] شكته قويمشدر ، ديور .
 صنعى بك تاريخى احتوا ايدن نظم شودر :

سن اى نجاي معرفت نظم و نثرله
 اولش ايكن ديار سخن انجور بادشاه
 دى لقمه لك بركى پښتني كوتى تمام
 چه كجه سى ياسو نمازنده طوئدى راه
 ناكاه ايشيدى صنعى بخاره زحمتك
 تاريخ ديدى موبته : كندك نجاي آه

مزار طاشنه سبى بك ، كندى سوله
 ديكى تاريخ ايله بو بيتى كوتى خطله يازدير مشدر :
 بر ستمكد فراقنه اولن نجاتينك
 بالله مرمز ايله باياض مزارى
 عاشق جاي ، بو بيتله برابر نجاتينك مزار
 طاشنده شو قلمه ندكده حكوكل اولدلى يازيسور :
 ديوانك نجاي اكريمه فرديك
 اومار ، بياك نامة اجمالك آغ اوله
 الامركه غير مدادن اونوميه
 آكلاشيني اوللرى آلكه صاغ اوله .

محمد مالد

★ عشق و كوزه لك ★

انچه ، پيرچيلاق ، دوداقلر قان كي ،
 اويانور عشقك وفا بيلور قيزى ..
 بر فغان شكندنه چيلغين شرقيسى ..
 اويانور ، چيلاق ، دوداقلر قان كي ،
 بر آله و ، بر لاله ، بر شيطان كي ..

هم بياض كوكسندنه رچيقت نقطه قان ..
 بر ريشل فردوس او كوزلردن باقان ..
 سنورى ياي قاشلرده قيوبرلش غرور ..
 نماز بر جان ايجدى آلت مست اولور
 هم بياض كوكسندنه بر رچيقت نقطه قان ..

بيك سياه آغوشن اطرافنده ز ،
 بر فغان شكندنه سودا نغمه من ..
 ظلمينك طاشدقچه آغزندن طادى ،
 بوسلر خالنده ظلمت پارلادى ..
 بر فغان آرتق پرستش نغمه من ..

ياندى گولاردن قزبل روانه ل ،
 بوسه دن بر بر كوكلر آغلايور ..
 هم بياض قيوبرلرندن چاغلايور
 موسيقيلر ، ناللر ، اضايلر
 ياندى كلاردن قزبل روانه ل ..
 استانبول ۱۹۲۷

رشيد شربا

اى (سايبون) ! ايدى سورلرلك ايجندن
 نه قارداره نجو اولش ملت طاشيور !
 مسلمان ، يهودى ، خريستيان ، دينسز ،
 هې برى برينه قاريشش ! بو نه قورقونج
 كورولو ، الله ، بونه آجيقلى آغلايش !
 عچيا هيجى كناهسز كيمسه بوق ؟ نانكورك
 ياننده مرآتى ، خيسبك ارقالسندنه قاتل
 ورحا . نه كوندنده وطنى صانان خان قوماندان
 كورونور !

★

عدالت ، اوزون مجادلرلدن صوكر
 نهايت مظفر اولدى . شيمدى ، شرف هاله سيله
 محاط ، ابدىك سينه سنده ديكه نيور .
 اطمشان بو يوكر وهيج . فاني ديكلر .
 چونكه او ، بالذات برذر !

بريج انور

[*] اوزلر نه اسكى (قدس) لك انشا ايدلدىكى
 دورت تپدن برى .